



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 361/2020-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. júla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Belicom, M. R. Štefánika 36, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 181/2009, postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 202/2019 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“), vo veci

namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 181/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal žalobu v roku 2009. Konanie stále prebieha, teda trvá už 10 rokov, čo je neprimeraná lehota a podľa viacerých sťažovateľom odkazovaných rozhodnutí ústavného súdu je porušením práva na konanie bez priet'ahov už konanie o dĺžke 6 rokov. Závažnosť porušenia odôvodňuje aj priznanie odškodného v peniazoch. V prípade sťažovateľa majú súdy tendenciu po predložení veci na ústavný súd narýchlo umelo vyvolať ukončenie konania rozhodnutím o zastavení konania, zamietnutím žaloby a pod., aby ústavný súd mal čím argumentovať. Odvolacie súdy takto narýchlo a umelo vyvolané ukončenia konaní nezákonnými rozhodnutiami vždy zrušili, čo ústavný súd vždy zamlčí. Aj keby konanie všeobecné súdy ukončili uvedeným spôsobom, na podstate veci to nič nemení. Konanie by ďalej pokračovalo podaním dovolania a Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) už stanovil, že do celkovej dĺžky konania sa musí započítať aj doba, keď sa vec riešila pred súdmi rozhodujúcimi o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Predsedovi okresného súdu sťažovateľ podal aj sťažnosti na priet'ahy, na ktoré neodpovedal, alebo mu odpísal, že priet'ahy nevidí.

3. Sťažovateľ uviedol, že nemôže nie vlastnou vinou splniť požiadavku povinného zastúpenia, pretože nemá peniaze na zaplatenie advokáta. Požiadal Centrum právnej pomoci (ďalej len „CPP“) o určenie advokáta, avšak nevedel určiť, ako dlho potrvá, kým sa o veci rozhodne. Žiadal preto ústavný súd, aby vyčkal s rozhodovaním, kým CPP určí advokáta, ktorý doplní ústavnú sťažnosť. Z dôvodu opatrnosti, pre prípad nepriznania právnej pomoci alebo nekonania CPP žiadal ústavný súd o ustanovenie advokáta v konaní pred ústavným súdom. Priložil doklady o svojom zárobku a o výdavkoch.

4. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že sťažovateľom označené práva boli v konaní vedenom na okresnom súde

pod sp. zn. 9 C 181/2009 porušené, a že sťažovateľovi priznáva zadosťučinenie vo výške 10 000 €, ktoré je mu okresný súd povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

5. Sťažovateľ doručil 16. októbra 2019 a 19. decembra 2019 ústavnému súdu podanie, ktorým namietal zaujatosť proti všetkým sudcom ústavného súdu. Ďalej 16. marca 2020 doručil ústavnému súdu potvrdenia o svojich príjmoch, výdavkoch a záväzkoch, žiadajúc o ustanovenie advokáta vo všetkých na ústavnom súde vedených veciach.

6. Podaním doručeným ústavnému súdu 12. mája 2020 (ktoré bolo omylom zapísané ako nový návrh pod sp. zn. Rvp 1052/2020, podľa obsahu ide ale o doplnenie pôvodnej ústavnej sťažnosti), týkajúcim sa napadnutého konania na okresnom súde, sťažovateľ zastúpený advokátom JUDr. Petrom Belicom namietal porušenie už označených práv v tej istej veci aj postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorých označil za porušovateľov, ale bez uvedenia spisových značiek jednotlivých konaní. Sťažnosť mieni sťažovateľ doplniť do 31. júla 2020 v časti odôvodnenia skutkového stavu po sprístupnení spisu v informačnom centre na nahliadnutie, ktoré bolo približne od 9. marca 2020 zatvorené. Preto žiada o vyčkание s rozhodnutím o ústavnej sťažnosti. Túto sťažnosť podával v neúplnom rozsahu z dôvodu predídania zmeškaniu lehoty a právnej opatrnosti. Predmetom sťažnosti je celé konanie, aj odvolacie a dovolacie konanie, ak medzičasom prebehli. Vec nie je tak právne ani skutkovo zložitá, aby to odôvodňovalo nerozhodnutie za jedenásť rokov od podania žaloby právoplatným rozhodnutím. Najmä okresný súd nekonal efektívne, v určitých obdobiach nekonal vôbec. Správanie sťažovateľa v žiadnom prípade neprispelo k priet'ahom v súdnom konaní, mal a má záujem na rýchlom prejednaní a rozhodnutí vo veci. Na výzvy okresného súdu reagoval v každom prípade okamžite. Už pri podaní žaloby podal súdu všetky procesné veci, ako napr. žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku. Okresný súd však konal pomaly, nesprávne a neefektívne. Uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy odôvodnil 11 rokov trvajúcim stavom právnej neistoty, neustálym spôsobovaním ďalšej majetkovej ujmy okresným súdom prevyšujúcej požadované zadosťučinenie, negatívnymi následkami v podobe duševného utrpenia, stresu, traumy, krivdy, úplnej neistoty, poníženia, bezmocnosti v priamom dôsledku s namietaným porušením práva. Podľa doplneného petitu ústavnej sťažnosti sa domáha rozhodnutia, ktorým ústavný súd vysloví porušenie

označených práv postupom okresného súdu v namietanom konaní, postupom krajského súdu v odvolacom konaní a postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní.

7. Potvrdenia o svojom zárobku, o došlých finančných prostriedkoch na účet a o výdavkoch s uvedením konečného stavu účtu za posledných 6 mesiacov doručil sťažovateľ podaním z 19. mája 2020. Ústavnému súdu zároveň oznámil, že má zabezpečeného právneho zástupcu JUDr. Petra Belicu, ktorý z dôvodu opatrnosti podal aspoň predbežnú ústavnú sťažnosť, lebo z dôvodu obmedzení kvôli koronavírusu sa nedá dostať do súdnych spisov, nemôžu sa realizovať návštevy vo väznici. Riadnu ústavnú sťažnosť bude možné predložiť až po zmiernení opatrení. Sťažovateľ doplnil, že predseda okresného súdu mu v odpovedi z 28. apríla 2016 sp. zn. Spr 208/17 priznal, že sťažnosť na priedaň je dôvodná, pričom odvtedy prešli ďalšie 4 roky. Vec bola na odvolacom súde asi rok a teraz je spis na dovolacom súde iba niekoľko mesiacov, čo nemožno napadnúť sťažnosťou predsedovi súdu. Konanie trvá už dvanásť rok, čo je neprimeraná doba.

8. Podaním doručeným ústavnému súdu 4. júna 2020 sťažovateľ vzal námietky zaujatosti proti všetkým sudcom ústavného súdu okrem sudkyne JUDr. Laššákovej späť.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9.1 Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9.2 Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 50 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) účastník konania má právo vzniesť námietku zaujatosti voči sudcom ústavného súdu, ktorí majú jeho vec prerokovať a rozhodnúť. Námietku zaujatosti je účastník konania povinný vzniesť do desiatich dní odo dňa, keď sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Účastník konania je povinný uviesť, kedy sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Námietku zaujatosti musí účastník konania odôvodniť. Sudca ústavného súdu, proti ktorému námietka smeruje, je povinný sa k námietke zaujatosti vyjadriť. Na opakované námietky zaujatosti podané proti tomu istému sudcovi ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcej rovnakej námietke zaujatosti rozhodol.

10.1 Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10.2 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

11.1 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

12. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva

alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

12.1 Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

III.

Námietka zaujatosti a priebeh napadnutého konania

III.1 K námietke zaujatosti

13. Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce veci, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, ktorý je v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce členom IV. senátu ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš (členovia senátu).

13.1 Sťažovateľ namieta zaujatosť sudkyne ústavného súdu, ktorá nie je predsedníčkou ani členkou štvrtého senátu, ktorý je príslušný na konanie vo veci sťažnosti sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu nie je splnený predpoklad účinného vznesenia námietky zaujatosti v zmysle § 50 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde, preto ústavný súd

na podanie sťažovateľa, ktorým namietal zaujatosť sudkyne ústavného súdu Jany Laššákovej, neprihliadal. Navyše vo vzťahu k tejto sudkyni sťažovateľ poukazuje na postup v inej ňou rozhodnutej veci, ktorý v zmysle § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je dôvodom na jej vylúčenie z rozhodovania vo veci.

III.2 Chronológia procesných úkonov v napadnutom konaní

14. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie okresného súdu už bolo predmetom posúdenia ústavným súdom, ktorý nálezom č. k. III. ÚS 645/2017-32 z 24. januára 2018 (ďalej len „predchádzajúci nález“) vyslovil, že základné právo ■■■■■ na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 181/2009 porušené boli, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľovi nepriznal finančné zadosťučinenie. Nález nadobudol právoplatnosť 13. marca 2018.

14.1 Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil tento priebeh napadnutého konania od predchádzajúceho nálezu:

- 27. marca 2018 uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 Co 192/2017 zrušujúce uznesenie okresného súdu z 3. marca 2017 (o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku), právoplatnosť nadobudlo 19. júna 2018,
- 9. apríla 2018 žiadosť sťažovateľa o informácie zo spisu,
- 24. apríla 2018 opakovaná žiadosť sťažovateľa o informácie,
- 3. mája 2018 vrátenie spisu okresnému súdu,
- 4. mája 2018 referát na doručenie uznesenia krajského súdu stranám, odpoveď na žiadosti sťažovateľa,
- 19. júna 2018 opakovaný referát na doručenie uznesenia krajského súdu advokátovi žalovanej (pretože predtým bolo nesprávne doručené priamo žalovanej),
- 30. júla 2018 referát sudcu pre vyššieho súdneho úradníka - výzva na oznámenie formy zastúpenia,
- 7. augusta 2018 referát vyššieho súdneho úradníka pre kanceláriu – výzva sťažovateľovi na označenie zástupcu,

- 27. augusta 2018 odpoveď sťažovateľa,
- 4. septembra 2018 nariadenie pojednávania, predvolanie na 5. december 2018 v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov,
- 14. novembra 2018 žiadosť o súčinnosť Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov s pojednávaním,
- 30. novembra 2018 vyjadrenie žalovanej k žalobe,
- 5. decembra 2018 vyjadrenie doručené sťažovateľovi, zápisnica o pojednávaní, odročené na 20. máj 2019,
- 10. december 2018 referát na doručenie zápisnice stranám,
- 3. januára 2019 žiadosť od CPP Nitra o súčinnosť,
- 17. januára 2019 odpoveď CPP,
- 18. apríla 2019 žiadosť o súčinnosť Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ilava s pojednávaním 20. mája 2019,
- 15. mája 2019 referát - zrušenie termínu pojednávania pre pridelenie advokáta sťažovateľovi, dožiadanie Okresnému súdu Trenčín na nahliadanie,
- 20. mája 2019 žiadosť sťažovateľa o odročenie pojednávania,
- 20. mája 2019 zápisnica o pojednávaní (otvorenie pojednávania, prednes žaloby, oboznámené dôkazy, odročené na 1. júl 2019, referát na dožiadanie),
- 23. mája 2019 doručenie spisu Okresnému súdu Trenčín,
- 3. júna 2019 doručenie plnomocenstva (z 15. apríla 2019) ustanoveným advokátom sťažovateľa,
- 17. júna 2019 zápisnica o nahliadnutí sťažovateľom pod sp. zn. 27 Cd 2/2019 v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ilava,
- 20. júna 2019 úradný záznam o zisťovaní stavu dožiadania, žiadosť o súčinnosť Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ilava,
- 24. júna 2019 vrátenie spisu okresnému súdu,
- 27. júna 2019 žiadosť advokáta sťažovateľa o odročenie pojednávania pre predloženie dôkazov a prípravu,
- 1. júla 2019 zápisnica o pojednávaní, vyhlásený žalobu zamietajúci rozsudok,
- 3. júla 2019 opakovaná žiadosť sťažovateľa o preštudovanie spisu,
- 17. júla 2019 žiadosť sudkyne o predĺženie lehoty na vyhotovenie súdneho rozhodnutia, predĺžená predsedom súdu do 31. augusta 2019,

- 14. augusta 2019 zaslanie vyhotovenia rozsudku,
- 16. septembra 2019 odvolanie sťažovateľa,
- 19. septembra 2019 referát - doručenie odvolania protistrane,
- 2. októbra 2019 vyjadrenie žalovanej,
- 3. októbra 2019 zaslanie vyjadrenia žalovanej sťažovateľovi,
- 12. novembra 2019 predloženie spisu krajskému súdu,
- 18. novembra 2019 doplnenie odvolania doručené okresnému súdu,
- 26. novembra 2019 doplnenie doručené krajskému súdu,
- 24. marca 2020 žiadosť sťažovateľa o nahliadnutie doručená okresnému súdu,
- 7. apríla 2020 úprava predsedníčky senátu, termín verejného vyhlásenia rozsudku

15. apríla 2020,

- 15. apríla 2020 zápisnica, vyhlásený rozsudok sp. zn. 23 Co 202/2019,
- 4. mája 2020 vrátenie spisu okresnému súdu,
- 5. mája 2020 referát na doručenie rozsudku,
- 21. mája 2020 doručenie rozsudku sťažovateľovi.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

15. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľa je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

IV.1 K výsledkom prípravy konania a podmienkam konania

16. Na predbežnom prerokovaní ústavný súd zistil, že ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), neobsahuje však všetky všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ nejasne vymedzil petit sťažnosti, pokiaľ navrhoval vyslovenie porušenia označených práv v namietanom konaní krajského súdu a najvyššieho súdu.

17. Vzhľadom na viazanosť návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde) môže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzovať označené porušenie práv sťažovateľa vo vzťahu k tomu porušovateľovi, ktorého označil v sťažnosti, teda vo vzťahu k okresnému súdu, voči krajskému súdu a najvyššiemu súdu podľa doplnenej sťažnosti (hoci vo vzťahu ku krajskému a najvyššiemu súdu sťažovateľ neuviedol spisovú značku príslušného konania, ústavný súd si ju doplnil do záhlavia tohto uznesenia po jej zistení z pripojeného spisu).

18. Ústavný súd preto predmet konania ustálil tak, že sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní, postupom krajského súdu v nadväzujúcom odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 202/2019 a postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, konanie trvá už jedenásť rokov, čo je neprimeraná lehota a prietah. Takýmto spôsobom podľa ústavného súdu bude učené zadost' požiadavke materiálneho skúmania porušenia namietaných základných práv a slobôd.

19. Posúdenie dodržania lehoty podľa § 124 zákona o ústavnom súde vzhľadom na svoju ustálenú rozhodovaciu prax v obdobných veciach ústavný súd spojil s posúdením opodstatnenosti ústavnej sťažnosti, ako je uvedené v ďalšej časti tohto rozhodnutia. Sťažnosť je podaná procesne legitimovanou osobou – stranou civilného sporu (§ 122 zákona o ústavnom súde), po vyčerpaní právnych prostriedkov nápravy priznaných zákonom (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

20. Pri posudzovaní prípustnosti ústavnej sťažnosti podľa § 55 zákona o ústavnom súde vzal do úvahy skutočnosť, že sťažovateľ už v minulosti (31. augusta 2017) podal ústavnú sťažnosť, ktorou namietal porušenie totožných práv v tom istom namietanom konaní okresného súdu, o ktorej ústavný súd rozhodol predchádzajúcim nálezom (bod 14 odôvodnenia). Ústavný súd vtedy vychádzal z dovtedajšej dĺžky napadnutého konania takmer 9 rokov.

21. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci (II. ÚS 4/2020).

22. Ústavný súd chápe predmet konania v širšom zmysle slova ako sťažnostný nárok spolu so skutkovým odôvodnením, z ktorého by mal návrh vyplývať. Porovnaním obsahu ústavných sťažností dospel ústavný súd k záveru, že námietky sťažovateľa v jeho prvej sťažnosti sa zhodujú s námietkami v teraz posudzovanej veci v tom, že namieta celkovú dĺžku konania. Jeho prvá sťažnosť smerovala len proti okresnému súdu. Totožnosť predmetu je preto daná len v časti namietaného konania okresného súdu, v období od začatia konania (5. januára 2009) do posledného zohľadneného úkonu v predchádzajúcom náleze ústavného súdu (tým bolo predloženie spisu s odvolaním krajskému súdu od 22. augusta 2017). Na okresnom súde sa spis nachádzal aj od 10. novembra 2017 do 22. novembra 2017, keď bol zapožičaný z krajského súdu na vypracovanie vyjadrenia predsedníčky súdu k ústavnej sťažnosti.

23. Súčasťou rozhodovacej praxe ústavného súdu je, že ako neprípustné odmieta opakované ústavné sťažnosti na zbytočné prietahy v prípade, ak sa v nich namieta obdobie predchádzajúce právoplatnosti nálezov ústavného súdu, ktorými vyslovil porušenie práva na prerokovanie bez zbytočných prietahov (napr. II. ÚS 589/2016). Vzhľadom na to, že ústavná sťažnosť sa čiastočne týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, bolo potrebné ju odmietnuť v tejto časti ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

24. To všetko ale ústavnému súdu nebránilo, aby v konaní o zvyšnej časti ústavnej sťažnosti naďalej nemohol prihliadnuť na celkovú dĺžku konania tak, aby bola zachovaná účinnosť ústavnej sťažnosti ako vnútroštátneho prostriedku nápravy podľa čl. 13 dohovoru (rozsudok ESĽP Obluk proti Slovensku z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11, bod 60, alebo Bako proti Slovensku z 15. 3. 2005 k sťažnosti č. 60227/00). Po tomto posúdení ústavný súd prišiel k záveru, že napriek už uvedenému záveru o čiastočnej neprípustnosti (a aj v prípade

ak by neprípustnosť v uvedenej časti nebola daná) sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 181/2009 po predchádzajúcom náleze ústavného súdu

25. V namietanom konaní ústavný súd z pripojeného spisu zistil, že okresný súd rozhodol o žalobe sťažovateľa rozsudkom z 1. júla 2019, ktorý bol doručený sťažovateľovi 30. augusta 2019. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 16. septembra 2019 odvolanie.

26. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú.

27. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06). Táto prax ústavného súdu bola odobrená aj Európskym súdom pre ľudské práva vo viacerých konaniach vedených proti Slovenskej republike (napr. Obluk proti Slovensku z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11, bod 61, resp. Mazurek proti Slovensku z 3. 3. 2009, k sťažnosti č. 16970/05).

28. Zo skutočností uvedených v bode 25 vyplýva, že okresný súd v namietanom konaní ešte pred doručením ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu o žalobe sťažovateľa meritórne rozhodol a doručil rozsudok sťažovateľovi. Sťažovateľ tri týždne po podaní odvolania podal ústavnému súdu opakovanú ústavnú sťažnosť. Vydaním rozsudku vo veci samej bola úloha okresného súdu v odstránení právnej neistoty sťažovateľa v zásade naplnená. Sťažovateľ, ktorý sa domáha ochrany svojich označených práv vo vzťahu k označenému konaniu okresného súdu, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátil v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k namietanému konaniu okresného súdu nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel. V tejto časti ústavný súd zistil zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti.

29. Ďalší postup okresného súdu je možné preskúmať z hľadiska plnenia jeho povinností súvisiacich s vyhotovením, príp. doručením rozsudku, predkladaním odvolania na rozhodnutie krajskému súdu. Ide o činnosti súdu primárne nespojené s rozhodovacou činnosťou ako vyhotovenie rozhodnutia, doručovanie, zasielanie odvolania protistrane a preposielanie vyjadrení k nemu. Rozhodnutie by si vyžiadalo napríklad vyrubenie poplatkovej povinnosti za odvolanie a prípadná žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov. Obidve možnosti ale neprichádzali do úvahy v tomto prípade.

30. Ústavný súd sa preto zameril na posúdenie napadnutého postupu okresného súdu a skúmanie intenzity namietaného porušenia označeného základného práva vo vzťahu k nemu. Ústavný súd pritom pripomína, že už vo svojich skorších rozhodnutiach vyslovil názor, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01). Oneskorenie v niektorej fáze konania môže byť tolerované, ak celková dĺžka konania nemôže byť považovaná za neúmernú (rozsudok ESĽP vo veci Pretto a iní proti Taliansku z 8. 12. 1983, sťažnosť č. 7984/77, bod 37).

31. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou

(III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07 zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

32. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ide v napadnutom konaní o občianskoprávne konanie na ochranu osobnosti, v ktorom sa sťažovateľ domáha zaplatenia sumy 100 000 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaná ako vydavateľ tlačového periodika SME uverejnila o sťažovateľovi články, čím podľa názoru sťažovateľa porušila právo na prezumpciu neviny, keďže ho prezentovala ako páchatel'a trestného činu pred tým, ako bol za tieto trestné činy právoplatne odsúdený, čím mu spôsobila ujmu v jeho osobnostnej sfére, a to stres, traumy, duševné a morálne utrpenie.

32.1 Vo všeobecnosti ide o štandardnú agendu súdov prvej inštancie a druh konania, ktorého povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (mutatis mutandis I. ÚS 19/00, I. ÚS 142/03, II. ÚS 71/2016). V tomto prípade ale ústavný súd nezistil prítomnosť faktickej či právnej zložitosti veci.

32.2 Ústavný súd posudzuje pri ústavných sťažnostiach na prietahy v konaní aj význam konania pre sťažovateľa. V namietanom konaní žalobu podal sťažovateľ, rozhodnutie o nej preto preňho nepochybne subjektívne má význam. Spor je však podľa poznatkov ústavného súdu z jeho rozhodovacej činnosti a podľa obsahu zapožičaného spisu okresného súdu potrebné vnímať aj v širších súvislostiach. Vyžaduje sa uviesť, že ide o jeden z deviatich sporov, ktoré prebiehali na okresnom súde od roku 2009 na základe žalôb sťažovateľa proti rôznym žalovaným (vydavateľom tlače alebo vysielateľom), ktorí v minulosti zverejnili o sťažovateľovi informácie z prebiehajúceho trestného konania, čím mali zasiahnuť do jeho práva na ochranu osobnosti (sp. zn. 7 C 16/2009, 8 C 35/2009, 3 C 35/2009, 4 C 37/2009, 3 C 42/2009, 5C 43/2009, 9 C 181/2009). Postup okresného súdu v týchto konaniach bol viackrát aj predmetom rozhodovacej činnosti ústavného súdu (napr. III. ÚS 764/2017, III. ÚS 741/2017, IV. ÚS 310/2018, IV. ÚS 64/2018, III. ÚS 645/2017). Navyše podľa verejne dostupných údajov boli tie konania, v ktorých všeobecné súdy

pristúpili k vydaniu rozhodnutia vo veci samej, skončené zamietnutím žaloby a rozhodnutia nadobudli právoplatnosť pred podaním tejto ústavnej sťažnosti (sp. zn. 8 C 35/2009, 4 C 37/2009, 5 C 43/2009). Sťažovateľ si mal byť vzhľadom na závery uvedené v právoplatných rozhodnutiach všeobecných súdov a vzhľadom na podobnosť skutkových okolností tvoriacich základ jeho žaloby vedomý (minimálne od júna 2019, keď bol prvý spor právoplatne skončený), že osud jeho žaloby prejednávanej v namietanom konaní by mal byť vzhľadom na zásadu právnej istoty podobný. Preto akékoľvek úvahy o význame práve tohto konania pre sťažovateľa musia byť zasadené v uvedenom kontexte. Povaha konania preto za daných okolností nie je taká citlivá, že by si vyžadovala osobitnú pozornosť. Stav neistoty týkajúci sa zásahov do osobnostných práv sťažovateľa závažne neovplyvňuje zabezpečovanie jeho životných potrieb ako strany sporu, prípadne jeho rodiny (m. m. II. ÚS 52/99).

33. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu priamu spojitosť medzi správaním sťažovateľa a dĺžkou trvania konania na okresnom súde.

34. Z prehľadu úkonov súdu nie je možné spozorovať neprimerané časové obdobia pri vypracovaní rozsudku vo veci samej, jeho doručovaní, alebo predkladaní veci krajskému súdu na rozhodnutie. Od doručenia rozsudku okresného súdu po predloženie spisu odvolaciemu súdu sa konalo priebežne, odvolanie sťažovateľa bolo zasielané žalovanej na vyjadrenie, tá sa vyjadrila, a bezprostredne nasledoval referát sudcu na doručenie vyjadrenia sťažovateľovi. Od podania odvolania do predloženia krajskému súdu prebehli necelé 2 mesiace, čo je možné považovať za primeraný čas. Úkony súdu boli v tomto čase efektívne.

35. Ani po vydaní rozhodnutia krajského súdu vo veci samej a vrátení spisu okresnému súdu na doručenie stranám (čo nie je primárne činnosť spočívajúca v rozhodovaní súdu) ústavný súd nespozoroval zbytočné prietahy v konaní.

36. Vzhľadom na závery uvedené v bode 25 až 35 odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

IV.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 202/2019

37. Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zistil, že krajskému súdu bol spis s odvolaním predložený 12. novembra 2019 a bola mu pridelená sp. zn. 23 Co 202/2019. Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (7. októbra 2019) ešte krajský súd nemohol byť porušovateľom označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, keďže v tom čase mu ešte nebol predložený spisový materiál s odvolaním.

38. Žiada sa doplniť, že už hneď na prvý pohľad je zo zistených časových údajov zrejmé, že uplynulý čas necelých 6 mesiacov, odkedy sa spis nachádzal na rozhodnutie o odvolaní na krajskom súde (od 12. novembra 2019 do 4. mája 2020), nemožno v okolnostiach tejto veci pri zohľadnení právnej a faktickej zložitosti veci, významu veci pre sťažovateľa, správania sťažovateľa a postupu krajského súdu v súčasnosti vyhodnotiť ako skutočnosť, ktorá by poukazovala na nečinnosť krajského súdu v takej ústavne relevantnej intenzite, že by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto v tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti sťažovateľa, čo ho viedlo k jej odmietnutiu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.4 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu

39. Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zistil, že dovolanie nebolo sťažovateľom na okresnom súde podané, a nebol preto

doteraz spis predložený najvyššiemu súdu. Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu 7. októbra 2019 ani v čase doručenia doplnenia ústavnej sťažnosti 12. mája 2020 najvyšší súd nemohol byť porušovateľom označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, keďže vo veci dovolania sťažovateľa mu ešte nebol predložený spisový materiál s dovolaním.

40. Preto v tejto časti ústavnej sťažnosti súd zistil zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti sťažovateľa, čo ho viedlo k jej odmietnutiu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

41. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu nebol dôvod zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júla 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu